

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук професора
Заболонова Віталія Олександровича, завідувача кафедри медсестринства
Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради
на дисертаційну роботу Кіцак Ольги Сергіївни
«Профілактика репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами
допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі», подану в разову
спеціалізовану вчену раду Національного університету охорони
здоров'я України імені П. Л. Шупика, що створена відповідно
до рішення вченої ради від 15.04.2026 протокол № 6,
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства і гінекології та Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

1. Актуальність обраної теми дисертації

На сьогодні в більшості країн світу і Європейського регіону ВООЗ на форумах найвищого рівня широко дискутуються питання профілактики репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ) в анамнезі. Незважаючи на значне число наукових публікацій з проблеми репродуктивних втрат у жінок різних груп, не можна вважати її повністю вирішеною, особливо в плані діагностики, а також ефективності використовуваних лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів у жінок після невдалих спроб ДРТ.

Тому хочу наголосити, що наукове дослідження Кіцак Ольги Сергіївни, присвячене зниженню частоти невиношування у жінок із репродуктивними втратами та невдалими спробами екстракорпорального запліднення (ЕКЗ) в анамнезі на підставі удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів, є актуальним, своєчасним, перспективним і потрібним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- науково обґрунтовано проведення комплексного дослідження причин репродуктивних втрат у жінок, які пройшли процедуру ЕКЗ, що враховує, окрім соціальних і медичних причин, показники чоловічої фертильності;

- науково обґрунтовано необхідність комплексного підходу до оцінки перспектив виношування вагітності, яка настала в результаті ЕКЗ, що ґрунтується на результатах доплерографії матково-плодового кровотоку, морфологічного, імуногістохімічного і гормонального досліджень. Визначена етіологічна структура гестаційних втрат I, II і III триместру. Представлені предиктори звичного невиношування вагітності після ЕКЗ.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють науково обґрунтувати можливість підвищення ефективності профілактики невиношування у жінок після невдалих спроб допоміжних репродуктивних технологій.

5. Практичне значення результатів дослідження

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є:

- проведено порівняльний клінічний аналіз перебігу прегравідарного періоду, вагітності, пологів та перинатальних наслідків у жінок з ЕКЗ, які отримували різні алгоритми діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів;

- удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів у жінок після невдалих спроб ДРТ на підставі індивідуального підходу до використання імуногістохімічних маркерів та направленої медикаментозної корекції.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації, одержані на достатньому фактичному матеріалі. В процесі дослідження було обстежено 143 пацієнтки, що пройшли один або декілька (не

більше трьох) циклів ЕКЗ. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Достовірність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація викладена українською мовою на 156 сторінках друкованого тексту формату А4. Дисертація побудована згідно нових вимог та складається із анотації, яку складено відповідно до чинних вимог з англійським перекладом, переліку наукових праць здобувача, опублікованих за темою дисертаційної роботи, вступу, аналізу сучасного стану проблеми профілактики репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі, розділу матеріалів і методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій і додатків. Дисертація ілюстрована 4 рисунками і 17 таблицями. Список використаних джерел містить 238 посилань: 96 – кирилицею та 142 – латиною.

Дисертація оформлена відповідно діючих вимог МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

У вступі авторкою аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 6 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та солідний особистий внесок, публікації.

Авторкою представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз сучасного стану проблеми дослідження, що містить проміжні висновки і

окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатнім, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У розділі «Матеріали та методи досліджень» представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, надано послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, використані у дослідженні методи є сучасними і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У третьому розділі авторкою проведений аналіз клінічної характеристики жінок з високим ризиком невиношування у жінок після невдалих спроб використання допоміжних репродуктивних технологій. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним і наглядним матеріалом та завершується резюме.

У розділі 4 розглянуто особливості невиношування індукованої вагітності, детально проаналізовано визначальну роль ендокринної патології в припиненні розвитку вагітності на різних термінах після ЕКЗ.

У розділі 5 представлено удосконалений алгоритм персоніфікованої пре-гравідарної підготовки, що включає як медикаментозні, так і немедикаментозні методи, дозволяє досягти збільшення товщини ендометрія до параметрів, необхідних для введення тригера овуляції (понад 8 мм), і підвищення показника частоти настання вагітності в наступному циклі екстракорпорального запліднення.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, здобувачка коротко виклала основні отримані результати, подала їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компоненти – пояснення тим змінам, які виявила в процесі дослідження авторка, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками з цієї проблеми. Отже, на сторінках даного розділу, Ольга Сергіївна веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з опублікованими даними.

Висновки є досить розлогими, деталізованими і ґрунтовними, чітко і повністю відповідають поставленим завданням, логічно випливають із змісту роботи.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

Проведена рецензія дозволяє в цілому позитивно оцінити дисертаційну роботу. Але, не ставлячи під сумнів вагомість отриманих наукових результатів дослідження, слід висловити деякі дискусійні питання, які виникли при рецензуванні дисертації:

1. Які показники вказують на ефективність діагностичних та лікувально-профілактичних заходів?
2. Який патогенетичний зв'язок між ехографічними та ендокринологічними показниками?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 6 статей, з них 5 одноосібних, у наукових фахових виданнях України відповідно до рекомендованого переліку МОН України.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях молодих вчених Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (2023–2024 рр.), засіданнях Асоціації акушерів-гінекологів Буковини (2023–2024 рр.).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – професором Вдовиченко Юрієм Петровичем. Авторка самостійно провела патентний та інформаційний пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Кіцак О.С. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені авторкою самостійно.

Усі наукові роботи є самостійними. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Кіцак О.С. на тему «Профілактика репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Кіцак О.С. є оригінальним.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм до проведення діагностичних та лікувально-профілактичних заходів впроваджено у практичну роботу лікувально-профілактичних закладів України.

Результати вивчення патогенезу та профілактики невиношування у жінок після невдалих спроб допоміжних репродуктивних технологій включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять і використовуються в навчальному процесі кафедр акушерства і гінекології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Кіцак О.С. на тему «Профілактика репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі» відповідає паспорту спеціальності 222 Медицина. Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Кіцак О.С. «Профілактика репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22

Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина, присвячена актуальній проблемі сучасної медицини, є закінченим науковим дослідженням, що містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, які розв'язують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти невиношування у жінок із репродуктивними втратами та невдалими спробами екстракорпорального запліднення в анамнезі на підставі удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок аспірантки, дисертаційна робота Кіцак О.С. «Профілактика репродуктивних втрат у жінок з невдалими спробами допоміжних репродуктивних технологій в анамнезі» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її авторка Кіцак Ольга Сергіївна повністю заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри медсестринства
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук професор

Віталій ЗАБОЛОТНОВ